

STRAATNAMEN IN GENT

Het probleem van de straatnamen in Gent is altijd complex geweest. Enerzijds omdat er vroeger geen sprake was van een officiële benaming, anderzijds omdat men hier de manie bezit periodiek over te gaan tot het radicaal wijzigen van straatnamen die sinds vele eeuwen gebruikt werden.

Er werd een poging tot ordening gedaan in 1785 toen men besliste naamplaten te laten aanbrengen op de hoeken van de straten. Deze eerste naamplaten die in blik vervaardigd werden, werden vernieuwd in 1836 om in 1845 vervangen te worden door platen uit gegoten ijzer met verheven letters. Ze werden later vervangen door de blauwe geëmailleerde platen die de minder jonge Gentenaars nog gekend hebben. Het was in 1969 dat men proeven begon te doen met de huidige witgelakte platen met zwarte letters.

Het systeem van de nummering der huizen dat nu nog in voege is dateert van 1812. Men begon te tellen vanaf het centrum (de Koornmarkt), onpare nummers links, pare nummers rechts.

In 1799 besloot de Franse bezetter de straatnamen te vertalen in het Frans, maar benamingen die herinnerden aan het Oud Regime, de kloosters of de godsdienst in het algemeen werden totaal gewijzigd.

Zo werd de St.-Jansvest waar een vervaarlijke Heilige in kwam de “Rempart de la Reconnaissance”. De Recolletenbrug nabij het gewezen klooster werd de “Pont de Caton”, de Keyersdreef werd herdoopt in “Allée du Peuple Souverain” en de Koningstraat in “rue de la Liberté”. Met de vertaling van de meer neutrale namen ging het al niet veel beter omdat de Fransen geen Vlaams kenden en er naar smeten met hun phrygische muts. Iedereen kent het klassieke voorbeeld van de Burgstraat die de “rue de Bruges” werd. Minnemeers werd “Pré d’Amour” en ’t Stuk “rue de la Pièce”. De Savaanstraat werd kortweg “rue du Savon”. Toen men later de Franse benamingen terug in het Vlaams vertaalde kwam men tot al even merkwaardige zaken. Zo werd de rue du Savon vertaald door Zeepstraat. Het duurde een tijdje vooraleer men ontdekte dat Savaanstraat feitelijk toch wel beter was.

Het was onder impuls van Prefect d’Houdetot dat al die belachelijke vertalingen in 1812 vernietigd werden en vervangen door meer correcte vertalingen van de Vlaamse namen.

In 1897 had het College besloten dat het niet betaamde aan straten de naam te geven van personen die minder dan 25 jaar overleden waren. Een wijze maatregel, want veel vermeende locale grootheden zijn na 25 jaar totaal vergeten. Spijtig genoeg werden op dit besluit zo veel uitzonderingen toegestaan (zelfs de naam van nog levende personen werd gebruikt) dat de uitzondering eerder de regel geworden is. Nu volstaat het een paar jaar burge-meester geweest te zijn, zonder iets speciaal gepresteerd te hebben, om

er van verzekerd te zijn dat na korte tijd zijn naam op een straatnaamplaat zal prijken, daar waar veel verdienstelijke Gentenaars uit het verleden nog steeds te vergeefs wachten op een dergelijke eer.

Na 1812 bleef het een zeer lange tijd rustig, maar daar kwam dan verandering in in 1940. Op 11 juli van dit jaar (we leven onder de Duitse bezetting) besluit de Gemeenteraad op de tweetalige straatnaamborden de Franse benaming met een laag verf te bedekken. Op 15 mei 1942 werd "Gross-Gent" geboren, bestaande uit Gent, St.-Amandsberg, Ledeborg, Gentbrugge en nog enkele andere gemeenten. Dit had voor gevolg dat een hele boel sinds eeuwen bestaande straatnamen gewijzigd werden, en niet altijd op de gelukkigste manier. Zo werd de Zuivelsteeg die sinds meer dan 600 jaar zo heette ineens de Meersenijsstraat. Waarom ? Omdat in de 16e eeuw de Meersenijs gedurende 6 jaar (!) hun Neringhuis hadden in het Utenhovestein op de Vrijdagmarkt en dit steen een uitgang had in de Zuivelsteeg. Het Rabotplein werd het Griendeplein. Iedere Gentenaar kent het Rabot, maar vraag hem eens wat "Griende" is. U ziet het, het werk van specialisten.

Na de Bevrijding werden in St.-Amandsberg, Ledeborg en Gentbrugge de vroegere benamingen terug ingevoerd, in Gent niet.

Hetzelfde dwaze spelletje ging verder in 1981 wanneer er in Gent meer dan 600 straatnamen gewijzigd werden. Ook toen werden dezelfde fouten gemaakt. De Nederscheldestraat die sinds vele eeuwen zo heette moest ineens Watermolenstraat heten.

De Gentenaar die nu een straatnaam citeert moet er altijd de periode bijzeggen. Wanneer hij zegt : "Ik woon in de Johan Daisnestraat", zal men hem zeker vragen "Waar is dat ?" "Wel, dat heette vroeger de Hippoliet Van Peenestraat". "Hippoliet Van Peenestraat ?". "Allez, ja, ge weet wel, de Nieuwe Casinostraat".

Waarom het gemakkelijk maken als het moeilijk ook gaat ?
Maar wel vervelend voor heem- en geschiedkundigen.

Hugo COLLUMBIEN